

ТАРЫХ / ИСТОРИЯ / HISTORY

УДК 94(575.2)

1930–жылдардагы Кыргызстанда кулактарды тап катары жоюу саясатынын ишке ашырылышы жана өзгөчөлүктөрү

Ашимов Азимбек Жунусалиевич

магистрант, Ош мамлекеттик университети, Кыргызстан, kyrgyzo793kg@gmail.com

Аннотация

Бул макалада 1920-жылдардын аягы жана 1930-жылдардын башындагы Кыргызстандагы агрардык саясаттын маанилүү жана талаштуу маселелеринин бири – кулактарды тап катары жоюу процесси каралат. Изилдөөдө советтик бийликтин коллективдештирүү саясатынын максаттары, аны ишке ашыруунун механизмдери жана жергиликтүү шарттарды жетиштүү эске албаган административдик чаралар талданат. Ошондой эле кулакка каршы жүргүзүлгөн кампаниянын айыл чарбасына, салттуу чарба түзүлүшүнө жана айыл калкынын социалдык абалына тийгизген таасири көрсөтүлөт. Архивдик материалдардын, тарыхый булактардын жана илимий адабияттардын негизинде бул саясаттын аймактагы социалдык-экономикалык өзгөрүүлөргө алып келген кесепеттери илимий жактан бааланат. Макала тарыхый процесстерди жаңы көз караштан түшүндүрүүгө аракет кылат.

Ачкыч сөздөр: Кыргызстан, колхоздоштуруу, кулакка тартуу, таптык күрөш, бай-манаптар, кулактар, репрессия, депортация, конфискация

Шилтеме үчүн: Ашимов А.Ж. (2026). 1930–жылдардагы Кыргызстанда кулактарды тап катары жоюу саясатынын ишке ашырылышы жана өзгөчөлүктөрү. *Евразия изилдөөлөрү ачык журналы*, №1, бб. 81-89. doi: 10.65469/ejournal.2026.1.10

Киришүү

Советтик бийликтин 1920-жылдардын аягында жана 1930-жылдардын башында жүргүзгөн агрардык саясаты Кыргызстандын тарыхындагы эң татаал жана трагедиялуу барактардын бири болуп саналат. 1929-жылдын декабрында И.В. Сталин тарабынан жарыяланган «кулактарды тап катары жоюу» стратегиясы өлкөдөгү жеке менчик чарбаларды толугу менен жок кылууну жана мажбурлап жамаатташтырууну (коллективдештирүүнү) көздөгөн. Кыргызстандын шартында бул процесс социалдык-экономикалык гана эмес, этно-маданий өзгөчөлүктөргө да ээ болгон. Себеби, кыргыз коомунда «кулак» түшүнүгү европалык Орусиядан айырмаланып, көчмөн жана жарым көчмөн турмуштун, уруулук

байланыштардын жана салттуу бай-манаптык түзүлүштүн алкагында калыптанган. Мисалы, М.Кивмандын «Чуйский район Киргизской АССР (Социально-экономический очерк)» аттуу эмгегинде Чүй районундагы айылдарда 1927-жылы чарбалардын 6%ын түзгөн бай-манап катмары 17% ири мүйүздүү мал, 54,8% майда мал жана 3,5% эгинге ээлик кылганы берилген [3, с. 15].

Бул саясаттын ишке ашырылышын илимий негизде изилдөө – репрессия курмандыктарынын тарыхый ордун аныктоо жана ошол доордогу мамлекеттик башкаруунун каталарын ачып берүү үчүн актуалдуу болуп саналат.

Изилдөөнүн методологиясы

Макаланы даярдоодо тарыхыйлуулук (историзм) принцибине басым жасалды, бул окуяларды ошол мезгилдин контекстинде кароого мүмкүндүк берет. Ошондой эле объективдүүлүк принциби саясий конъюнктурадан алыс болууга жардам берет. Изилдөөдө төмөнкү методдор колдонулду:

- Тарыхый-салыштырмалуу метод: Кыргызстандагы жана СССРдин башка аймактарындагы кулакка тартуу процессинин айырмачылыктарын салыштыруу;
- Статистикалык метод: Архивдик маалыматтардагы цифраларды (сүргүнгө айдалгандардын саны, конфискацияланган малдын көлөмү) талдоо;
- Системалык мамиле методу: Кулактарды жоюуну коллективдештирүү жана индустриялаштыруу саясатынын ажырагыс бөлүгү катары кароо.

Жыйынтыктар

1920-жылдардын экинчи жарымында СССРдин жетекчилигиндеги саясий багыттын өзгөрүшү менен «кулак» түшүнүгү жөнөкөй экономикалык категориядан кооптуу саясий терминге айланган. Марксизм-ленинизм идеологиясы боюнча, кулак – бул айылдагы капитализмдин акыркы калдыгы жана социализмдин негизги душманы катары мүнөздөлгөн. Бирок, иш жүзүндө «кулак» ким экендигин так аныктаган бирдиктүү илимий критерий болгон эмес, бул жагдай бийликке терминди каалагандай чечмелөөгө мүмкүндүк берген.

Идеологиялык жактан кулактарды үч негизги белгиси боюнча айырмалашкан:

1. **Жалданма эмгекти колдонуу:** Эгер чарбада бир эле батрак (жалчы) иштесе, ал чарба «эксплуататордук» деп табылган.

2. **Өндүрүш каражаттарына ээлик кылуу:** Тегирмен, май жуургуч же айыл чарба машиналарын ижарага берүү.

3. **Соода жана сүткорлук:** Түшүмдү кайра сатуу же коңшуларына үстөк пайыз менен дан/акча берүү.

Бул бөлүштүрүүдө эч кандай так экономикалык көрсөткүчтөр (мисалы, малдын так саны) берилген эмес, бул болсо жергиликтүү бийликке «кулак» тизмесин каалагандай түзүүгө жана репрессияны жеке өч алуу же планды толтуруу куралы катары колдонууга жол ачкан. Кыргызстандын шартында бул критерийлер жергиликтүү калктын жашоо образына таптакыр төп келген эмес. Көчмөн кыргыздарда туугандык жардам (мисалы, «ашар» же малды чогуу багуу) советтик инспекторлор тарабынан «жалданма эмгек» катары бааланып, көптөгөн орто чарбалардын «кулак» тизмесине кирип калышына себеп болгон.

Белгилүү тарыхчы Дж.Джунушалиев белгилегендей, Кыргызстандагы орус, украин кулактар 1921-22, 1927-28 жж. жер-суу реформасынын тушунда эле кулакка тартылган. Кыргызстандын түндүгүндө жашаган кыргыздардын басымдуу бөлүгү 1916-жылы Кытайга

качууга аргасыз болуп, мал-мүлкүнөн айрылышкан. 1916-жылы Кытайга качкан кыргыздарды мекенине кайтаруу 1920-жж. ортосуна чейин улантылгандыктан алардын арасында классикалык түрдөгү кулак катмары жок эле [8, с. 208-209].

Чындыгында, салык каттоонун маалыматы боюнча 1928-29 жж. Кыргызстанда 3406 кулак чарбасы катталып, жалпы дыйкан чарбаларынын 1.8%ин гана түзгөн. 1929-1930 жж. Кыргызстанда 2749 кулак чарбасына дан даярдоо планы жайылтылып, ар бирине орточо 220 пуддан туура келген, натыйжада кошумча түрдө мамлекетке 600 миң пуд дан тапшырылган [4, с. 61].

Кыргызстандагы кулакка тартуу процессинин башкы өзгөчөлүгү – анын бай-манаптарды жоюу саясаты менен айкалышкандыгында. Бул саясат кулакка тартуу саясатынан мурда эле башталган. 1927-жылы 27-мартта БКП (б) Кыробкомдун Аткаруу Бюросунун жыйынында манаптар менен күрөшүү маселеси каралып, Кыргыз АССРинин аймагынан 21 манапты көчүрүү тууралуу чечим [3, с. 79] чыгарылган. Ошол кездеги идеологияга жараша, 1927-жылкы кампаниянын максаты – эмгекчи калкты бай-манаптардын эзүүсүнөн куткаруу, кеңештик партиялык органдарды бай-манаптардын саясий, экономикалык таасиринен арылтуу болгон, ошондой эле алардын уруулук таасирин жок кылуу максаты да көздөлгөн.

Бул иштер кийинки жылдары да улантылган. Мисалы, 1929-жылдын февраль-март айларында Кыргызстандын Нарын, Талас, Каракол, Ош аймактарындагы 44 бай-манап чарбасы жок кылынып, мүлктөрү конфискацияланган. Алардын ичинен Талас кантонунан 12 бай-манап кармалып, үй-бүлө мүчөлөрүнүн жалпы саны 158 кишини түзгөн, алардын ичинен 73ү жашы жете электер болгон. Нарын кантонунан 12 бай-манап айдалып, үй-бүлө мүчөлөрү 79 киши болгон. (Нарын кантонунан отчеттук периоддо Дордоев Жумабайдын кармалганы белгиленет.) Ош кантонунан 5 киши [11, л. 32] Караколдон 9 бай-манап [4, с. 59] Кыргызстандын сыртына көчүрүлгөн.

1929-жылы 27-декабрда өткөн агрардык-марксистердин конференциясында И.Сталин «СССРдеги агрардык саясаттын маселелери» деген темада доклад жасаган. Сталиндин докладынын мааниси өлкөбүздөгү кулак чарбалардын кийинки тагдырын аныктагандай. Себеби Сталин революцияга чейинки мезгилде кулактардын 1900 млн пуд, кедейлер менен орто чарбалар 2500 млн пуд эгин өндүргөндүгүн эскерип, 1927-жылы кулактар 600 млн пуд, кийинкилер 4 млрд пуд эгин өндүргөндүгүн билдирет. Жыйынтыгында кулактардын 1300 пуд эгинди «уурдагандыгы» белгиленип, аларды тап катары жоюу сунушталат [6, с. 25-38]. Бул билдирүү кулака тартуу саясатынын башталышына официалдуу буйрук болгон деп эсептесек болот.

Совет өлкөсүндө эзүүчү тапты экспроприациялоо курсунун негизги багыттары ВКП (б) БКнын 1930-жылы 5-январдагы «Коллективдештирүүнүн темпи жана мамлекеттин колхоз курулушуна жардам берүү чаралары тууралуу» токтомунда аныкталып, анда кулактарды чектөө саясатынан аларды тап катары жоюу саясатына өтүү чагылдырылган. Бул токтомдо БКП (б)БК өлкөнүн край, область жана республикаларын коллективдештирүүнүн темпи боюнча үч топко бөлгөн. Биринчи топтогулар 1931-жылдын жаз айында экинчи топтогулар 1932-жылдын жаз айына карай, ал эми үчүнчү топтогулар 1933-жылдын башына чейин (Кыргыз АССРи ушул топко киргизилген) коллективдештирүүнү бүткөрүүгө милдеттендирилген [9, с. 414].

Кыргыз АССРинде кулактарды тап катары жоюу процесси СССР БАКтын жана Эл Комиссарлар Советинин 1930-жылдын 1-февралындагы «Жалпы жамаатташтыруу жүрүп

жаткан райондордо айыл чарбасын социалисттик кайра түзүүнү бекемдөө жана кулактарга каршы күрөшүү боюнча иш-чаралар жөнүндө» токтомунун негизинде башталган. Бул документке ылайык, кулактар үч категорияга бөлүнгөн [10, л. 1-2].

Биринчи категорияга «контрреволюциячыл актив» кирген, алар тез арада камакка алынып, жазалоо органдарына берилген. Экинчи категорияга «эң бай кулактар жана мурунку жарым феодалдык элементтер» кирип, алар үй-бүлөсү менен бирге республиканын чегинен тышкары (Украинанын түштүгү, Сибирь, Түндүк Кавказ) депортацияланган. Үчүнчү категорияга киргендер болсо, өз районунун ичиндеги атайын бөлүнгөн начар жерлерге көчүрүлгөн. Бирок Кыргызстандын шартында бул категорияларга бөлүүдө так критерийлер болгон эмес, бул болсо жер-жерлерде чоң баш аламандыктарга жол ачкан.

Мисалы, Жети-Өгүз районунан алдын-ала белгиленген тизме боюнча 25 чарба көчүрүлүүгө тийиш эле. Бирок райондук үчтүк бул көрсөткүчкө социалдык жактан кооптуу элемент катары дагы 5 чарбаны кошуу бүтүмүн чыгарган. Ошентип бүтүндөй Жети-Өгүз районунан 30 чарба көчүрүлүүгө кириптер болушкан [3, с. 131]. Тарыхчы З.Алтымышева бул окуяны тактоо максатында иликтөө жүргүзүп, Жети-Өгүз районунун Даркан айылынын тургуну Тыныбек Осмоновдон алган маалымат [3, с. 105] боюнча, анын таятасы Тагай Сатылганов билимдүү киши болуп, Ысык-Көл өрөөнүндө жаштарга диний билим берип, сабак окуткан, ошондуктан ага ислам динин таратуу деген айып тагылып, Украинага айдалып кеткенин аныктаган. Мында Совет бийлигинин ислам динине каршы саясаты да кулакка тартууда колдонулганын белгилесек болот [13].

Талкуу

Изилдөөлөр көрсөткөндөй, жергиликтүү партиялык активдер борбордон келген планды ашыгы менен аткаруу үчүн алардын жашы жете элек балдарын да кулактардын тизмесине киргизишкен. Маселен, архивдик маалыматтар боюнча, эгер дыйкандын эки аты же ондон ашык кою болсо, ал «потенциалдуу кулак» катары каралган. Мындай «аша чабуулар» кыргыз айылдарында массалык нааразычылыктарды жаратып, элдин малын союп салышына же чек арадан өтүп Кытайга качышына себеп болгон. Процесс бир гана мүлктү тартып алуу менен чектелбестен, адамдардын жарандык укуктарын чектөө, шайлоо укугунан ажыратуу (лишенцы) менен да коштолгон. Шайлоо укугунан ажыратылган кишилердин саны ар бир кезектеги шайлоо кампаниясы учурунда көбөйүп турган.

Алсак, 1925-26 жж. Жалал-Абад кантонунда алардын саны 193 болсо, 1926-27 жж. 2237ге жеткен. Ал эми Фрунзе кантонунда 1925-26 жж. шайлоо укугунан ажыратылган 1652 киши болгон, 1926-27 жж. бул көрсөткүч 2161ге өскөн [12, с. 76]. 1929-жылы 29058, 1931-жылы 17513 кулак соодагер, чиркөө кызматкерлери, полиция жана жандармерияда иштегендер, соттолгондор жана башка «жат элементтердин» үй-бүлө мүчөлөрү добуш берүү укугунан ажыратылган. Бул болсо кыргыз коомунун социалдык структурасын түбүнөн бери өзгөртүп, кылымдар бою калыптанган чарба жүргүзүү маданиятын талкалаган.

2020-жылы авторлор Б.Абдрахманов жана Т.Абдырахмановдор тарабынан Кыргызстандагы саясий репрессиянын курмандыктарынын тизмеси 10 томдук китеп түрүндө кыргыз тилинде жарык көрдү. Бул китепте 1920-жылдан 1953-жылга чейин республикада репрессияга кабылган 20 000ге жакын атуулдар фамилиялары боюнча алфавиттик тартипте тизмеге киргизилген. Китепте бул жарандардын аты-жөнү, фамилиялары, туулган жылы жана жери, улуту, кесиби же кызматы, камакка алынган күнү, кармалганда жашаган жерлери, чыккан өкүмдөрү, көз жумган жана акталган жылы тууралуу маалымат базалары

камтылган. Аталган маалымат базасында кулактарды тап катары жок кылуу кампаниясынын жүрүшүндө, кулак катары айыпталып, жашаган жерлеринен административдик сүргүнгө дуушар болгон кишилер тууралуу да маалыматтар берилген [2].

Кыргызстандын 1920-30-жж. саясий тарыхын изилдеген көрүнүктүү тарыхчы А.Жуманалиев коллективдештирүү мезгилиндеги кулакка тартуунун жүрүшүн төмөндөгүдөй мүнөздөйт: «Кулакка тартуу жергиликтүү бийликтин өзүм билемдигине укук берилип, кулакка тартуу кээде «өч алуу», «кек кылуу» максаттарына кызмат кылган. Кыргызстанда болсо уруулардын ар кандай мамилелерине карата колдонгон» – дейт [7, с. 251]. Мындай фактылар «кулак» деген терминдин өтө кеңири жана негизсиз колдонулганын далилдейт.

Өзгөчө трагедиялуу жагдай – бул кулакка тартылгандардын депортацияланышы болуп саналат. Мисалы, 1931-жылы эле Кыргызстандан Украинанын Херсон облусуна 700гө жакын үй-бүлө (болжол менен 3500дөй адам) мал ташуучу вагондор менен жөнөтүлгөн [3, 134]. Алардын көбү жолдогу кыйынчылыктардан, Украинага жеткенден кийин ачарчылыктан жана оорудан каза болушканы белгилүү.

1920-30-жылдарда тездетилген коллективдештирүү жана отурукташтыруу боюнча көрүлгөн чукул чаралар, тап күрөшүнүн жасалма түрдө курчутулушу, кулакка тартуу саясаты калк арасында малын жок кылуу, Кытайга көчүп кетүү же өз ыктыярлары менен Кеңеш бийлигине каршы басмачы топторуна кошулуу сыяктуу нааразычылык кыймылдарды жарата баштаган. Мунун жыйынтыгы күч органдарынын кийлигишүүсү менен өлкөдөгү коллективдештирүүгө каршы кыймылдар массалык журт которуулар менен коштолгон. Мисалы, Мисалы, 1928-1929-жж. Талас районунда жашаган кулак деп айыптылган киши карамагындагы 560 коюн, 52 жылкысын, ал эми 1929-1930-жж. 170 коюн, 27 жылкысын союп же мыйзамсыз жолдор аркылуу сатып жок кылган.

Белгилүү саясий жана мамлекеттик ишмер Ж.Абдрахманов 1931-жылы 28-январьда жазган күндөлүгүндө ага Каракол районунан бир дыйкан жана Ысык-Көл райондук Аткаруу Комитетинин төрагасы жаз айында кыргыздардын Кытайга массалык түрдө көчүшү тууралуу кабарлашкандыгын эскерет. Ж.Абдрахманов А.О.Шахрайга бул жөнүндө кабарлаган, ал болсо оптимисттик көз карашта экендигин билдирген. Ж.Абдрахманов Совет бийлигинин тушунда кыргыздардын Кытайга качышын элестетүүнүн кыйындыгын, бирок мүмкүндүгүн белгилеп эмиграция кыймылын дан даярдоонун өтө катаал жүргүзүлгөндүгү менен байланыштырат [1, с. 153]. 1931-жылы Ат-Башы районундагы Туук жана Богачты айылдарынын жашоочуларынын бир бөлүгү 30 миң кой жана 15 миң ири мүйүздүү малын кошо Кытайга айдап өтүшкөн. Эмиграциялык маанай Кыргызстандын чек арада жайгашкан башка райондорунда да байкалган [7, с. 88-89].

ВКП(б)нын Орто Азия боюнча бюросунун катчысы И. Зеленскийдин Москвага жазган катына караганда (1930-ж. 5-апрель), аймакта 190 дыйкандардын массалык чыгууларына 74592 киши катышкан. Эмиграциялык кыймылдар менен бирге, өзгөчө Кыргызстанын түштүгүндө басмачы топторунун аракеттери дагы күчөгөн. Айрым учурларда басмачылар элдин колдоосуна ээ болууга жетишишкен. Муну 1931-жылы 25-апрелде Сузак кыштагына барып, өз көзү менен көрүп ишенгенин Ж.Абдрахманов күндөлүктөрүнө [1, с. 254] жазган. Демек 1930-жылдардын башында да Кыргызстандын түштүгүндөгү кулакка тартуу жана коллективдештирүү саясатынан улам басмачылык кыймыл жанданып, олуттуу саясий кырдаал түзүлгөн.

Корутунду

Жүргүзүлгөн изилдөөнүн негизинде төмөнкүдөй тыянактарды чыгарууга болот:

1. **Жасалма категориялаштыруу.** Кыргызстанда кулактарды жоюу саясаты жергиликтүү социалдык түзүлүштү эске алган эмес. «Бай-манап» жана «кулак» түшүнүктөрүнүн ортосундагы чек аранын жоктугу, айрым учурларда орто же кедей дыйкандардын репрессияланышына да алып келген.

2. **Экономикалык кыйроо.** Бул саясат айыл чарбасынын негизин түзгөн мал чарбачылыгына орду толгус зыян алып келди. Малдын саны 1929-жылдан 1933-жылга чейин бир нече эсеге азайган. Эгер 1928-жылы Кыргызстанда малдардын жалпы саны 7715 миң баш болсо 1934-жылдын башына карай бул сан 2100 миңге чейин, тагыраак айтканда 73%га кыскарган [5, с. 88].

3. **Тарыхый эс тутум.** Кулакка тартуу – бул кыргыз элинин генофондуна сокку урган саясий репрессиянын бир бөлүгү. Бүгүнкү күндө бул окуяларды объективдүү изилдөө – мамлекеттүүлүктүн пайдубалын бекемдөө жана өткөндүн каталарынан сабак алуу үчүн зарыл деген ойдобуз.

Колдонулган адабияттар жана булактар

1. Абдрахманов Ж. 1916-жыл. Күндөлүктөр. Сталинге каттар. -Бишкек: «Улуу тоолор», 2016.
2. Абдрахманов, Б.Дж. Кыргызстандагы саясий репрессиянын курмандыктары (1920-1953 жж.). -Бишкек: Бийиктик плюс, 2020, том 1-10.
3. Алтымышова З.А. Совет бийлигинин Кыргызстандагы кулактарды тап катары жоюу саясатынын ишке ашырылышы (1920 - 30-жж.); тарых илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертация. -Бишкек, 2022.
4. Асанбаев, У. Советы Киргизии в борьбе за строительство социализма (1929-1932 гг.). - Фрунзе: Кыргызстан, 1968.
5. Бактыгулов, Дж. Из истории перехода киргизского крестьянства к оседлости и социалистическим способам хозяйствования. -Фрунзе: Кыргызстан, 1971.
6. Данилов.В.П, Ивницкий.Н.А, Ленинский кооперативный план и его осуществление в СССР // в кн. Очерки истории коллективизации сельского хозяйства в союзных республиках, М.,1963, 25-38 бб.
7. Джуманалиев А. Политическая история Кыргызстана. – Бишкек: ОсОО «Дэми», 2005.
8. Джунушалиев, Дж. Кыргызстан: Преобразовательные процессы 20-30х годов, (Исторический анализ проблем созидания и трагедий); автореферат диссертации доктора исторических наук. -Бишкек, 1993.
9. История Киргизской ССР. С древнейших времен до наших дней в 5-т. том 3. -Фрунзе: Кыргызстан, 1986.

10. О порядке ликвидации байских и кулацких хозяйств в районах сплошной коллективизации. КР БМА, ф. 23, оп. 1, д.148. 1-2-бб.
11. Протоколы заседаний Исполбюро и материалы № 7-25. КР БМ КСДА, ф.10, оп.1, д.201. 32-б.
12. Чокушев, Б. Классовая борьба в киргизских аилах в первые годы социалистических преобразований (1918-1924 гг.). – Фрунзе, 1970.
13. Жаркынбаев, Т., Разак уулу, Д., Алымбаев, Ж. Панисламистские и пантюркистские факторы в возникновении басмаческого движения // Вестник Ошского государственного университета. – 2025. №1. С. 113–130.
https://doi.org/10.52754/16948610_2025_1_10

Открытый журнал евразийских исследований, 2026, №1, сс. 81-89

doi: 10.65469/ejournal.2026.1.10

ejournal.ilimbilim.kg

ТАРЫХ / ИСТОРИЯ / HISTORY

УДК 94(575.2)

Реализация и особенности политики ликвидации кулачества как класса в Кыргызстане в 1930-е годы

Ашимов Азимбек Жунусалиевич

магистрант, Ошский государственный университети, Кыргызстан, kyrgyzo793kg@gmail.com

Аннотация

В данной статье рассматривается один из наиболее сложных и противоречивых аспектов аграрной политики в Кыргызстане конца 1920-х – начала 1930-х годов — процесс ликвидации кулачества как класса. В исследовании анализируются цели советской власти в рамках политики коллективизации, механизмы её реализации, а также административные решения, которые нередко принимались без учёта местных социально-экономических и культурных особенностей. Особое внимание уделяется репрессивным мерам против зажиточных хозяйств и их влиянию на традиционную систему хозяйствования. На основе архивных материалов, исторических источников и научной литературы оцениваются социально-экономические последствия данной политики для сельского населения Кыргызстана.

Ключевые слова: Кыргызстан, коллективизация, раскулачивание, классовая борьба, бай-манапы, кулаки, репрессии, депортация, конфискация

Open Journal of Eurasian Issues, 2026, no. 1, pp. 81-89

doi: 10.65469/ejournal.2026.1.10

ejournal.ilimbilim.kg

ТАРЫХ / ИСТОРИЯ / HISTORY

УДК 94(575.2)

Implementation and Peculiarities of the Policy of Liquidating the Kulaks as a Class in Kyrgyzstan in the 1930s

Ashimov Azimbek Zhunusalievich

Master's Student, Osh State University, Kyrgyzstan, kyrgyzo793kg@gmail.com

Abstract

This article examines one of the most complex and controversial aspects of agrarian policy in Kyrgyzstan in the late 1920s and early 1930s—the process of eliminating the kulaks as a social class. The study analyzes the goals of Soviet authorities within the framework of collectivization, the mechanisms used to implement these policies, and administrative decisions that often ignored local socio-economic and cultural conditions. Particular attention is paid to repressive measures directed at wealthy peasants and their impact on traditional forms of economic organization. Based on archival materials, historical sources, and scholarly literature, the article evaluates the socio-economic consequences of this policy for the rural population of Kyrgyzstan.

Keywords: Kyrgyzstan, collectivization, dekulakization, class struggle, bai-manaps, kulaks, repression, deportation, confiscation